

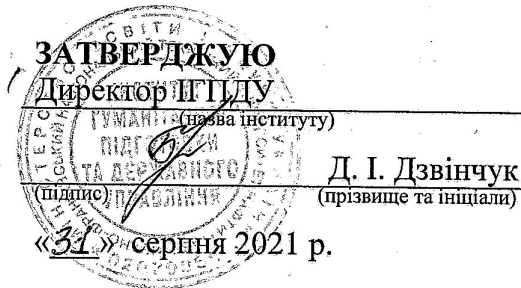
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут нафтогазової інженерії

(назва інституту)

Кафедра техногенно-екологічної безпеки та охорони праці

(назва кафедри)

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

(рівень вищої освіти)

галузь знань	02 Культура і мистецтво
	(шифр і назва)
спеціальність	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
	(шифр і назва)
спеціалізація*	
	(назва)
Освітньо-професійна програма	Документознавство та інформаційна діяльність
	(шифр і назва)
вид дисципліни	обов'язкова
	(обов'язкова/вибіркова)

Івано-Франківськ – 2021

* за умови затвердження вченою радою ІФНТУНГ

Робоча програма дисципліни «Основи охорони праці» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Документознавство та інформаційна діяльність» (2020 р.) на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Розробник:

Доцент кафедри техногенно-екологічної безпеки та охорони праці,
к. б. н., доцент

(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Г. Д. Лялюк-Вітер

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри техногенно-екологічної безпеки та охорони праці

Протокол від «30» серпня 2021р.

Завідувач кафедри техногенно-екологічної безпеки та охорони праці

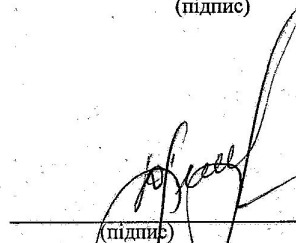

(підпис)

В. Г. Погребняк

Узгоджено:

В.о. завідувача випускової кафедри документознавства та інформаційної діяльності

(підпис)

Ю. Л. Романишин
(ініціали та прізвище)

Гарант ОП

(підпис)

Т. Д. Ганцюк
(ініціали та прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Основи охорони праці» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 7		Семестр	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанц ійна) форма	Денна форма навчання	Заочна (дистанц ійна) форма	Денна форма навчання	Заочна (дистанц ійна) форма
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	10	36	10		
лекційні заняття	18	4	18	4		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	-	-	-	-		
лабораторні заняття	18	6	18	6		
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	80	54	80		
виконання курсового проекту (роботи)	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18	10	8	10		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	22	60	22	60		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	-	-	-	-		
підготовка звітів з лабораторних робіт	3	14	14	10		
підготовка до екзамену						
Форма семестрового контролю	Диференційований залік		Диференційований залік			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з Законом України «Про охорону праці» ст.1, «охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності». Тому Основи охорони праці – це одна із обов'язкових дисциплін при підготовці фахівців різних галузей.

Для студентів освітньо-професійної програми «Документознавство та інформаційна діяльність» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» вивчення основ охорони праці є важливим, адже це дозволить їм набути знань щодо створення та забезпечення здорових, безпечних і належних умов праці.

Програма курсу «Основи охорони праці» визначає загальну спрямованість курсу і обов'язковий обсяг знань і умінь, якими повинні оволодіти студенти. Програма складена на основі робочого навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Відповідно до освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність» 2020 р., вивчення курсу здійснюється впродовж 7 семестру IV року навчання.

Метою вивчення дисципліни є надання знань, умінь, здатностей для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на об'єктах економічної та науково-освітньої діяльності, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент **повинен знати:**

- основні поняття й терміни;
- знати перелік основних законодавчих актів України з питань охорони праці;
- знати основні положення Закону України “Про охорону праці”;
- розуміти організацію державного управління, нагляду та громадського контролю за охороною праці;
- вміти оцінити відповідність стану організації охорони праці на підприємстві чинному законодавству і нормативним актам з охорони праці;

Студент **повинен вміти:**

- вміти оцінити відповідність стану організації охорони праці на підприємстві чинному законодавству і нормативним актам з охорони праці;
- застосовувати на практиці отримані знання в конкретних ситуаціях;
- володіти знаннями щодо попередження виробничих травм.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей**, передбачених Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого і введеного в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1378:

загальних:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК9 Здатність працювати в команді;
- ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

фахових:

- ФК14. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.

Дисципліна «Основи охорони праці» покликана розвивати теоретичні знання щодо безпеки праці в Україні та закордоном, а також практичні навички студентів, щодо попередження нещасних випадків та запобігання аварійних ситуацій. Опанувавши цю дисципліну, студенти дізнаються багато нового в сфері безпеки праці.

Студент повинен демонструвати такі **результати навчання**, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:

-РН8. Використовувати знання технічних характеристик, конструкційних особливостей, призначення і правил експлуатації комп'ютерної техніки та офісного обладнання для вирішення технічних завдань спеціальності.

-РН10. Кваліфіковано використовувати типові комп'ютерне та офісне обладнання та офісного обладнання для вирішення технічних завдань спеціальності.

-РН 16 Приймати обґрунтовані управлінські та технологічні рішення;

-РН 17 Бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді;

-РН19. Дотримуватися і реалізовувати основні засади охорони праці та безпеки життєдіяльності.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Модулі, змістові модулі, навчальні елементи	Обсяг лекційних занять, год.	Література
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	18	1-2
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці.	6	
Т 1.1	Загальні положення курсу. Законодавча та нормативна база з питань охорони праці (ОП). Державне управління охороною праці.	2	1,3-5
Т 1.2	Навчання з питань ОП. Нагляд і контроль за ОП. Відповідальність за порушенням вимог щодо ОП.	2	1,3-5
Т 1.3	Виробничий травматизм. Розслідування та облік нещасних випадків і професійних захворювань на підприємствах та організаціях. Класифікація причин виробничого травматизму. Методи аналізу виробничого травматизму	2	1,3-5
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	10	
Т 2.1	Загальні поняття фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Мікроклімат виробничих приміщень. Загальні поняття фізіології праці та виробничої санітарії. Класифікація виробничих небезпечних і шкідливих факторів. Метеорологічні умови та їх вплив на організм людини. Нормування параметрів мікроклімату. Повітря робочої зони. Загальні поняття про шкідливі речовини. Гігієнічне нормування шкідливих речовин. Основні заходи покращення умов праці.	2	1
Т 2.2	Вентиляція виробничих приміщень. Призначення і види вентиляції. Розрахунок необхідного повітрообміну. Природна та штучна вентиляція. Кондиціювання повітря.	2	1
Т 2.3	Освітлення виробничих приміщень. Значення та види освітлення. Основні світлотехнічні показники. Природне та штучне освітлення. Нормування освітлення виробничих приміщень.	2	1
Т 2.4	Шум. Класифікація шумів. Нормування шуму. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шумів.	1	1
Т 2.5	Вібрація. Основні фізичні параметри. Класифікація та нормування вібрації.	1	1
Т 2.6	Іонізуючі та електромагнітні випромінювання. Поняття про іонізуюче випромінювання. Джерела виникнення. Класифікація та дози іонізуючих випромінювань.	2	1

	Нормування іонізуючих випромінювань та захист від них. Електромагнітні випромінювання.		
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	1	
Т 3.1	Електробезпека. Дія струму на організм людини. Фактори, які впливають на наслідки ураження струмом. Класифікація приміщень за ступенем ураження електричним струмом. Причини електротравматизму. Методи та засоби захисту від ураження електричним струмом.	1	1
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	1	
Т 4.1	Основи пожежної безпеки. Суть процесу горіння. Класифікація видів горіння. Основні причини виникнення пожеж. Способи і засоби гасіння пожеж.	1	1

Всього: Модуль 1 – змістових модулів – 4

3.2 Теми лабораторних занять

Теми лабораторних занять дисципліни наведено у таблиці 3.
Таблиця 3 – Теми лабораторних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем лабораторних занять	Обсяг, год.	Література
М 1	Охорона праці. Основні питання, терміни та визначення з охорони праці.	18	
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	2	
Л 1.1	Первинний інструктаж на робочому місці. Закон України “Про охорону праці” та нормативно-правові акти.	2	1,3-5
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	14	
Л 2.1	Дослідження метеорологічних умов в робочих зонах виробничих приміщень	2	2
Л 2.2	Контроль ефективності роботи вентиляційної установки	2	2
Л 2.3	Природна і штучна освітленість	2	2
Л 2.4	Методи і засоби контролю запиленості повітря робочої зони	2	2
Л 2.5	Дослідження виробничого шуму	2	2
Л 2.6	Дослідження вібрації	2	2
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	2	
Л 3.1	Електробезпека.	2	2
	Підсумкове заняття	2	

Самостійна робота виконується студентами згідно з розподілом годин за темами і включає в себе різні види самостійної роботи: вивчення конспекту лекцій та літературних джерел (18 год.), підготовка звітів з лабораторних робіт (14 год.), самостійне вивчення окремих питань курсу (22 год).

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назва модулів (М), змістових модулів (ЗМ) питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг, год	Література
М1	ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ	54	
	Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18	
	Підготовка звітів з лабораторних робіт	14	
	Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення, в т. ч.	<u>22</u>	
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці	4	1,3-5
Т1.1	Законодавство про працю. Праця жінок та неповнолітніх.	2	2
Т 1.2	Економічне стимулювання охорони праці.	2	2
ЗМ 2	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	14	
Т 2.1	Проектування систем штучного освітлення. Метод коефіцієнта використання світлового потоку, точковий метод, метод питомої потужності. Розрахунок природного освітлення.	4	1,3-5
Т 2.2	Ультразвук та інфразвук. Фізико-гігієнічні характеристики, нормування та їх контроль. Джерела ультра- та інфразвукових коливань. Методи та засоби захисту.	3	1,3-5
Т 2.3	Шкідливий вплив вібрації на організм людини. Заходи та засоби захисту від вібрації.	3	1,3-5
Т 2.4	Вплив іонізуючих та електромагнітних випромінювань на організм людини. Електромагнітні поля. Захист від іонізуючих та електромагнітних випромінювань	4	1,3-5
ЗМ 3	Основи техніки безпеки	2	
Т 3.1	Електричний опір тіла людини. Захисне заземлення. Призначення, застосування.	2	1,3-5
ЗМ 4	Основи пожежної безпеки	2	
Т 4.1	Класифікація приміщень за вибухо- і пожежонебезпекою. Засоби виявлення та гасіння пожеж.	2	1,3-5

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік основної літератури

1. Лялюк-Вітер Г. Д. Електронний курс “Основи охорони праці”. Сертифікат №000019 від 01.06.2017. URL.: <http://moodle-archive.nung.edu.ua/course/view.php?id=1321>
2. Стеліга І.І., Кривенко Г.М., Школьнік М.П., Шиманський В.Я. Основи охорони праці: лаб. практи. / Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу 2-ге вид., змін. і допов. Івано-Франківськ, 2012. 140с.
3. Закон України «Про охорону праці» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

4. НПАОП 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

5. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п#n12>

4.2 Перелік додаткової та навчальної літератури

6. Одарченко М.С., Степанов В.І., Черненко Я.М. Основи охорони праці: підручник. Харків: Стиль Издат, 2017. 334с.

7. Ткачук А.І., Богомаз-Назарова С.М. Основи охорони праці. Курс лекцій: навч. посіб. / Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. 156 с.

8. Голінько В.І. Основи охорони праці: підручник / Дніпропетровськ. нац. гірн. ун-т. Дніпропетровськ: НГУ, 2014. 271 с.

9. Г.М. Кривенко, Г. Д. Лялюк-Вітер, В.Я. Шиманський Проблематика запобігання виробничому травматизму працівників нафтогазової галузі /Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ: науково-техн. журнал / Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (ІФНТУНГ) – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, № 2 (79) - 2021 - 64–72 с.

10. Семчук Я.М., Воевідко І.В., Кулик М.П. Охорона праці: навч. посіб. / Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ: Факел, 2010. 408 с.

11. Охорона праці в нафтогазовій галузі: навч. посіб. / Ю. М. Герасименко, В. Р. Костянян, М. П. Лінчевський [et al.] ; Лисяний Г. М., ред. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2015. – 304 с.

12. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: навч. посіб. / Львів: Українська академія друкарства: 3-те вид. допов. і переробл. Львів: Українська академія друкарства, 2006. 320с.

13. Гораль Л. Т., Семчук Я.М.: навч. посіб. / Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2004. 246 с.

14. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навч. посіб. / Київ.: Знання, 2007. 367 с.

15. Практикум з охорони праці: навч. посіб. / за ред.. В.Ц. Жидецького. Львів: Афіша, 2000. 352с.

16. Жидецький В.Ц. Охорона праці користувачів комп'ютерів: навч. посіб. / Львів.: Афіша, 2000.176с.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

17. Конституція України. Дата оновлення 01.01.2020. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

18. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ. Дата оновлення 14.08.2021. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

19. НПАОП 0.00-4.35-04 Типове положення про службу охорони праці. Дата оновлення 14.07.2017. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>

20. НПАОП 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Дата оновлення 14.04.2017. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>

5 ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: навчальні заняття - лекції, лабораторні, консультації; самостійна робота - вивчення окремих питань тем студентом самостійно, підготовка до відпрацювання занять у разі пропуску; практична підготовка - підготовка до виконання лабораторних робіт; контрольні заходи - тести, контрольні роботи.

При вивченні дисципліни відповідно до наказу №150 від 24.06.2021р. використовуються такі методи навчання, а саме: МН 1.1 – лекція; МН 1.2 – розповідь-пояснення; МН 1.4 – інструктаж; МН 2.1 – ілюстрування; МН 2.2 – демонстрування; МН 2.4 – комп'ютерні і мультимедійні методи; МН 3.3 – лабораторні роботи; МН 17 – дослідницький; МН 18 – методи самостійної роботи вдома; МН 19 – робота під керівництвом викладача.

6 ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Усі види робіт слід виконувати вчасно, щоб зберігати загальний темп курсу, котрий сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Наслідками пропущених занять без поважних причин, зазвичай, стають додаткові види самостійної роботи (домашня контрольна робота, усна відповідь, тестовий контроль, презентація).

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами двох модульних контролів (колоквіумів) за змістовими модулями та на кожному лабораторному занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Кожне заняття завершується перевіркою знань за допомогою відповідей на завдання. Модульні контролі проводяться у письмовій тестовій формі. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків, самостійної роботи. (МФО 4 – поточний контроль, МФО 7 – лабораторно-практичний контроль, МФО 8 – тестовий контроль).

Сесійний семестровий контроль по завершенні семестру під час заліково-екзаменаційної сесії - МФО 3 – диференційований залік.

Схема нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни «Основи охорони праці» наведено у таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Основи охорони праці”

Тема	Назва теми	Методи і форма оцінювання	Максимальна кількість балів
ЗМ 1	Правові та організаційні питання охорони праці		
Т1.1-3	Правові та організаційні питання охорони праці	МФО 8	25
Л 2.1	Дослідження метеорологічних умов в робочих зонах виробничих приміщень	МФО 4, МФО 7	5
Л 2.2	Контроль ефективності роботи вентиляційної установки	МФО 4, МФО 7	5
Л 2.3	Природна і штучна освітленість	МФО 4, МФО 7	5
Л 2.4	Методи і засоби контролю запиленості повітря робочої зони	МФО 4, МФО 7	5
Л 2.5	Дослідження виробничого шуму	МФО 4, МФО 7	5
Л 2.6	Дослідження вібрації	МФО 4, МФО 7	5
ЗМ 2 ЗМ 3 ЗМ 4	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Основи техніки безпеки Електробезпека	МФО 8	40
Л 3.1	Електробезпека	МФО 4, МФО 7	5
Сума 100			
	Форма підсумкової атестації	МФО 3	Диференційований залік

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Перевід бальної оцінки в залікову здійснюється наступним чином:

Таблиця 6 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни